

den Sædvane, som er Fæstebondens største Betryggelse for Diebliffet (Hør! Hør! Nei! Nei!). Men man kan og man bør ikke paa engang ville, at Loven skal ophæve den Grundvold, hvorpaa denne Sædvanes Magt berover, og at Lovgivningen skal lade den bestaae; det er det Punkt, hvori jeg er uenig med det høierverdige Medlem fra Maribo (Monrad). Han vil, at Loven tvingende skal træde ind istedetfor de gamle Regler og den gamle Sædvane, og han vil dog, at det Gamle med sin smukke Sædvane skal bestaae ved Siden af Loven. Det troer jeg ikke kan fordres uden Ubilighed, og det vil aldrig kunne gaae an.

Jeg skal ikke indlade mig paa de mindre betydelige Afvigelser, som finde Sted med Hensyn til min Betragtning over den Maade, hvorpaa Forslaget vil have Pantegældens ordnet, eller hvorledes man vil have Capitalen betrygget; thi det, troer jeg, giver sig altid. Men det Punkt, hvori min Uenighed med Forslaget fremtræder, det er langt vigtigere. Vil man have en Tvangslov, saa maa den, som alle Tvangslove, virke stærkt, men hurtigt; en Tvangslov, hvis Virkning ikke er at be- regne, kan ikke skabe noget Godt, og den kan ikke læge Statens Brøst; den kan kun gjøre, at Bitterheden, at de stridende Følelser ville komme til en anden Side, den udrydder ikke Uilfredsheden, den udslukker ikke Tvedragten, hvis Plads den kun forandrer, men der ikke vil mindre ulme i Staten, fordi den maaffee ikke blusser saa stærkt, men der tidligere eller sildigere dog vil bryde ud i en fortændende Flamme.

Monrad: Jeg skal nu tillade mig at imødegaae og nærmere behøve de forskellige Foredrag, der ere bleyne holdte i Anledning af det af mig forelagte Lovforslag. Først være det mig tilladt at udtale min Paassjønelse af den Overbærenhed og deelvisse Anerkjendelse, som er bleven mit Forslag tildeel, jeg paassjønner det virkelig alvorligen, og jeg tør sige, at, naar jeg seer hen til de mange velvillige Domme, og det af Mænd, paa hvis Ansfoelser jeg

sætter Priis, som ere gaaede hen over dette Forslag, saa kunde jeg fristes til at sige, at jeg trænger til denne Overbærenhed. Betragter jeg imidlertid selve det foreliggende Forslag og de forskellige Domme, som derom ere faldne, da forholder det sig vistnok saa, at disse Domme ere meget forskellige. Den ærede Rigsdagsmand for Kjøbenhavns 6te District (Mourier) har fundet sig i flere Henseender tilfreds- stillet ved Lovudkastet, dersom man overhovedet vil løse den Opgave, Lovudkastet har sat sig, hvilken han imidlertid troer ikke kan løses; og den ærede Rigsdagsmand for Holbek Amts 2det District (Tscherning), som dog fandt, at Forslaget kunde være brugeligt i alt Fald som et Grundlag, udtalte sin Dom i de Ord, at han ikke vilde sige, at det var slet. Jeg vilde nu ønske, at disse to ærede Rigsdagsmænd, som sidde hinanden saa nær, vilde meddele hinanden disse forskellige Ansfoelser, saa at den ærede Rigsdagsmand for Holbek Amts 2det District blev meddeelt Ansfoelser om Lovfor- slagets indre Vardi, og den ærede Rigsdags- mand for Kjøbenhavns 6te District kunde blive meddeelt Ansfoelser om dets Brugbarhed og Nusseligheden af, at det maatte fremmes. Der er blevet fremhøvet af den høitagtede Inden- rigsmønstre, hvis Fraværelse jeg beklager, at Fremlæggelsen af dette Lovudkast skulde være et Beviis paa min Selvopoffrelse. Jeg troer nu, at al politisk Virksomhed, hvor skønne Drømme der end kan omsvæve en saadan Ba- nes Begyndelse, efterhaanden mere og mere vil medføre Følelsen af Opoffrelse; men jeg kan dog ikke nægte, at jeg ikke gjerne saae den høit- agtede Indenrigsmønstres Begrundelse af denne hans Mening, og jeg seer mig ikke istand til at lade den blive staaende.

Rettelser.

- Nr. 401 Sp. 6381 L. 19: „Tale, om“ læs: „Tale om al“.
 — 402 Sp. 6399 L. 1 f. n.: „dem“ læs: „den“.
 — — Sp. 6400 L. 9: „Kjøbejummens“ læs: „Kjøbe- jummernes“.